

Asia: 1/41/2016

Lausuntopyyntö yleisen tietosuoja-asetuksen täytäntöönpanotyöryhmän (TATTI) mietinnöstä ja työryhmän ehdotuksesta hallituksen esitykseksi uudeksi tietosuojalaiksi

1 luku. Yleiset säännökset

Yleiset kommentit

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

-

2 luku. Käsittelyn oikeusperuste eräissä tapauksissa

Yleiset kommentit käsittelyn lainmukaisuutta koskevasta 3 §:stä.

-

Yleiset kommentit erityisiä henkilötietoryhmiä koskevasta 5 §:stä ja rikostuomioita ja rikkomuksia koskevasta 6 §:stä.

-

Tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoamiseen lapselle sovellettavan ikärajan tulisi olla:

13 vuotta

Ikärajaa koskevat perustelut

Säädettävän ikärajan perusteista

Tietosuoja-asetuksessa ja TATTI -työryhmän raportissa esitetyle ikähaarukalle 13-16 vuotta ei ole tutkimuspohjaista perustetta. Lapsen kehityksen näkökulmasta voidaan vain todeta, että jokainen lapsi kehittyy yksilöllisesti ja biologisen ikärajan määrittäminen on aina keinotekoisia.

Suomi on ratifioinut Lapsen oikeuksia koskevan yleissopimuksen vuonna 1991 ja se on sitova. Lapsen oikeuksia koskevan yleissopimuksen (SS 60/1991) 13 artiklassa turvataan jokaisen lapsen sananvapaus. Artiklan mukaan lapsella on oikeus ilmaista vapaasti mielipiteensä. Tämä oikeus sisältää vapauden hakea, vastaanottaa ja levittää kaikenlaisia tietoja ja ajatuksia yli rajojen suullisessa, kirjallisessa, painetussa, taiteen tai missä tahansa muussa lapsen valitsemissa muodossa. Lapsen sananvapauden käytölle voidaan asettaa rajoituksia, mutta vain sellaisia, jotka ovat välttämättömiä muun muassa väestön terveyden tai moraalin suojelemiseksi. Lisäksi sopimuksen mukaan ”Lapsen näkemykset on otettava huomioon lapsen iän ja kehitystason mukaisesti. (12 artikla)” Erityisesti tästä näkökulmasta katsoen esitetty 16 vuoden ikäraja loukkaa lasten oikeuksia ja aliarvioi heidän kykyään hankkia tietoa ja muodostaa mielipiteitä sekä voi loukata heidän yksityisyydensuojaansa, mikäli heidän on pyydettävä huoltajan suostumus sellaisten palvelujen käyttöön, joiden käyttöön he haluaisivat pitää yksityistietonaan.

Medialukutaitoa edistettävä

Tietosuoja-asetus ei ota kantaa muihin toimenpiteisiin, joilla perimmäistä tarkoitusta, tässä tapauksessa lasten henkilötietojen suojaamista, tulisi edistää. 8 artiklan mukaan ”Rekisterinpitäjän on toteutettava kohtuulliset toimenpiteet tarkistaakseen[....]” Palveluntarjoajia tulisi velvoittaa kehittämään palveluitaan niin, että niiden käyttö on turvallista myös lapsille, ja tarvittaessa kevyempi, lapsille käytettävissä oleva tunnistautuminen olisi mahdollista. Palveluntarjoajien taloudellisen hyödyn tavoittelun henkilötietoja hyväksikäyttämällä ei tulisi olla ylivertainen yksilönsuojaan nähden. Se, että minkä ikäinen on oikeutettu tekemään näitä sopimuksia, ei itseasiassa muuta tätä ongelmaa lainkaan. Palveluntarjoajat tulisi myös voida velvoittaa edistämään kaikkien kansalaisten medialukutaitojen kehittämistä.

Medialukutaitoa pyritään edistämään mediakasvatuksen avulla. Mediakasvatus yhdistyy laajemmin yhteiskunnan hyväksymiin kasvatuksen perimmäisiin tavoitteisiin, joihin voidaan pitää hyvää elämää, demokratiaa, ihmisoikeuksien kunnioittamista, rauhaa ja toimivaa yhteiskuntajärjestelmää. Tämä voi toteutua vain yhteiskunnassa joka aktiivisesti pyrkii mahdollisuuksien tasa-arvoon ja hyvinvoinnin jakautumisen oikeudenmukaisuuteen. Hyvän elämän saavuttaminen edellyttää kykyä ja mahdollisuutta osallistua oman elämänsä rakentamiseen, mikä nyky-yhteiskunnassa tarkoittaa muun muassa laaja-alaista toimijuutta suhteessa mediaan. Tätä toimijuutta ei tule tarpeettomasti rajoittaa ikärajoilla, joille ei ole olemassa kunnon perusteita. Lapsia ja nuoria ei tule sulkea yhteiskunnan ulkopuolelle aikana, jolloin digitaalinen osallistuminen on yhä useammin ainoa tapa osallistua millekään elämänalueelle.

KAVI kannattaa myös monien muiden lausunnonantajien tavoin lapsivaikutusten perusteellista arviointia.

13 vuotta säädettävä kansallisen lainsäädännön ikärajaksi

Näyttää siltä, että erityisesti Pohjoismaissa ollaan päätyvässä 13 vuoden ikärajaan. Pohjoismaisen osallistavan ja kannustavan yhteiskuntamallin kannalta olisi perusteltua, että Suomessa noudatetaan tätä samaa linjaa. KAVI:n kanta on, että kansallisessa lainsäädännössä tulisi säätää ikärajaksi alin mahdollinen eli 13 vuotta.

3 luku. Valvontaviranomainen

Yleiset kommentit suullista käsittelyä seuraamuslautakunnassa koskevasta 16 §:stä

-

Muut yleiset kommentit valvontaviranomaista koskevasta 3 luvusta.

-

4 luku. Oikeusturva ja seuraamukset

Yleiset kommentit käsittelyn viivästymistä koskevasta 23 §:stä.

-

Tulisiko yleisen tietosuoja-asetuksen 83 artiklan mukaisia hallinnollisia sakkoja voida kohdistaa myös viranomaisiin ja julkishallinnon elimiin?

-

Perustelut

-

Mikäli vastaus hallinnollisten sakkojen kohdistamista viranomaisiin koskevaan kysymykseen on ei, pyydetään esittämään näkemys vaihtoehtoisesta seuraamusjärjestelmästä.

-

Muut yleiset kommentit oikeusturvaa ja seuraamuksia koskevasta 4 luvusta.

-

5 luku. Tietojenkäsittelyn erityistilanteet

Yleiset kommentit henkilötietojen käsittelyä journalistisia, akateemisen, taiteellisen tai kirjallisen ilmaisun tarkoituksia varten koskevasta 27 §:stä.

-

Yleiset kommentit tieteellisiä ja historiallisia tutkimustarkoituksia sekä tilastollisia tarkoituksia varten tapahtuvaa käsittelyä koskevista poikkeuksista ja suojoimista

-

Muut yleiset kommentit tietojenkäsittelyn erityistilanteita koskevasta 5 luvusta.

-

Laki rikoslain 38 luvun 9 §:n ja 10 §:n 3 momentin muuttamisesta

Yleiset kommentit tietosuoja-rikosta koskevasta 9 §:stä.

-

Muut mahdolliset kommentit

Muita huomioita työryhmän mietinnöstä ja ehdotuksesta hallituksen esitykseksi

-

Pekkala Leo

Kansallinen audiovisuaalinen instituutti - Apulaisjohtaja, Mediakasvatus- ja kuvaohjelmayksikön tulosaluepäällikkö